

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

проекту Закону України "Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо встановлення особливостей застосування реєстраторів розрахункових операцій платниками єдиного податку"

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Діюча система встановлення граничних обсягів доходів, в межах яких суб'єкти господарювання мають право застосовувати спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, у фіксованому абсолютному значенні не відображає реальних змін в економіці та потребує їх прив'язки до розміру мінімальної заробітної плати, що встановлюється законом на 1 січня відповідного року.

Україна, як і весь світ, стикнулася із пандемією коронавірусної хвороби (COVID-19) та з економічною рецесією економіки, яка досить негативно вплинула на життя людей та завдала великої шкоди національній промисловості та економіці в цілому.

Незважаючи на це, керуючись необхідністю детінізації окремих сфер економіки до Податкового кодексу України були внесені ряд змін, які передбачають обов'язок застосування фізичними особами – підприємцями реєстраторів розрахункових операцій.

Так, з 2017 року реєстратори розрахункових операцій незалежно від обсягів доходу повинні застосовувати підприємці, які здійснюють продаж технічно складних побутових товарів, що підлягають гарантійному ремонту, а з 2019 року – продаж лікарських засобів та виробів медичного призначення.

Проте, очікуваних результатів з детінізації цих сфер економічної діяльності, легалізації такої діяльності, збільшення зайнятості та доходів бюджету не відбулося. Навпаки, зросла кількість перевірок податкових органів, збільшилися витрати на обслуговування касових апаратів у легального бізнесу, скоротилася кількість платників єдиного податку, а тіньова частина бізнесу не легалізувалася через збільшення адміністративного тиску та непогрунтовані штрафи.

Тому, розширення сфер економічної діяльності з обов'язковим використанням реєстраторів розрахункових операцій без кардинальних ліберальних змін системи їх застосування є неефективним.

Законом України "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо детінізації розрахунків у сфері торгівлі і послуг" від 20 вересня 2019 року №129-IX з 2021 року запроваджується тотальне обов'язкове використання реєстраторів розрахункових операцій для всіх видів економічної діяльності, скасовується граничний розмір доходу, до досягнення якого фізична особа – підприємець має право не застосовувати реєстратор розрахункових операцій.

Так, з 01.01.2021 року обов'язково мають застосовувати РРО та/або програмні РРО суб'єкти господарювання, які здійснюють:

- реалізацію товарів (надання послуг) через мережу Інтернет;
- надання платних послуг у сфері охорони здоров'я;
- реалізацію ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння;
- роздрібну торгівлю вживаними товарами в магазинах (група 47.79 КВЕД);
- діяльність ресторанів, кафе, ресторанів швидкого обслуговування, якщо така діяльність є іншою, ніж визначена пунктом 11 статті 9 Закону України "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг";
- діяльність туристичних агентств, туристичних операторів;
- діяльність готелів і подібних засобів тимчасового розміщення (група 55.10 КВЕД);
- реалізацію текстилю (крім реалізації за готівкові кошти на ринках), деталей та приладдя для автотранспортних засобів відповідно до переліку, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

А з 01.04.2021 року з застосовувати РРО та/або програмні РРО зобов'язані будуть усі суб'єкти господарювання, за виключенням, платників єдиного податку першої групи.

Наслідком тотальної фіскалізації без зміни системи адміністрування буде збільшення тінізації економіки, скорочення офіційної зайнятості населення та скорочення доходів бюджетів всіх рівнів та Пенсійного фонду України.

Також, з 01.01.2021 року має почати працювати спеціальний порядок розгляду скарг покупців та компенсації частини штрафних санкцій «кешбек». Буде запроваджено механізм компенсації споживачу коштів, сплачених за придбаний товар, якщо такому споживачу було надано розрахунковий документ, який не зареєстрований в ДПС, за рахунок збільшення до 200% проведеної операції розміру штрафу (механізм "кешбек").

В сучасних умовах можливості підробки фіскальних чеків за допомогою технічних засобів, інформація в яких буде відрізнитися від зареєстрованих в ДПС, з одночасним застосуванням шахрайських схем недобросовісними покупцями, запропонована система адміністрування перевірки справжності розрахункових документів може стати антиконкурентним інструментом, носить величезні корупційні ризики та потребує скасування.

Норми щодо скасування з 1 січня 2021 року Книги обліку доходів для фізичних осіб - підприємців, які є платниками єдиного податку, та запровадження для них ведення обліку у довільній формі шляхом щомісячного відображення отриманих

доходів, що були включені до остаточної редакції статей законопроекту в порівняльній таблиці, що пропонувалася головним комітетом для прийняття у другому читанні, не були підтримані більшістю народних депутатів під час розгляду законопроекту в другому читанні, але чомусь залишилися в тексті опублікованого Закону.

Тому, скасування Книги обліку доходів для фізичних осіб - підприємців, які є платниками єдиного податку, без встановлення типової форми обліку доходів матиме наслідком повне нівелювання діючої системи контролю отримання ними доходів, в результаті чого призведе до безальтернативного запровадження для фізичних осіб - підприємців тотального застосування реєстраторів розрахункових операцій, розширення сфер застосування яких у попередніх роках не призвело до очікуваних результатів з детінізації такої економічної діяльності, її легалізації, збільшення зайнятості та доходів бюджету (навпаки, зросла кількість перевірок податкових органів, збільшилися витрати на обслуговування касових апаратів у легального бізнесу, скоротилася кількість платників єдиного податку, а тіньова частина бізнесу не легалізувалася через збільшення адміністративного тиску та необґрунтовані штрафи).

2. Цілі і завдання прийняття акта

Метою законопроекту є запровадження нових та прозорих правил для суб'єктів спрощеної системи оподаткування, що дасть змогу спростити ведення бізнесу, скоротити витрати платників податків на виконання податкового обов'язку.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту акта

Законопроект передбачає встановлення граничних обсягів доходів для застосування спрощеної системи оподаткування для першої – третьої груп платників єдиного податку у розмірах мінімальної заробітної плати:

для першої групи - 245 розмірів МЗП;

для другої групи - 1230 розмірів МЗП;

для третьої групи - 1720 розмірів МЗП.

Проектом відновлюється право платників єдиного податку (2-4 група) не застосовувати реєстратори розрахункових операцій із встановленням порогового значення обсягу доходу в 820 розмірів МЗП.

Проектом вносяться зміни до Закону №129 щодо виключення всіх положень, пов'язаних із тотальною фіскалізацією, а також до інших законодавчих актів України щодо скасування застосування реєстраторів розрахункових операцій при продажу технічно складних побутових товарів, що підлягають гарантійному ремонту, та лікарських засобів та виробів медичного призначення, як неефективних заходів детінізації економіки.

Проектом виключаються всі норми Закону щодо антиконкурентного та корупційного механізму кешбек.

Законопроект передбачає збереження системи обліку доходів для фізичних осіб - підприємців, які є платниками єдиного податку, через ведення обліку їх доходів за типовою формою шляхом щоденного відображення отриманих доходів як в паперовому, так і в електронному вигляді, в тому числі через електронний кабінет таких платників.

4. Стан нормативно-правової бази у зазначеній сфері правового регулювання

Нормативно-правовими актами, що регулюють порушені у проекті питання, є Податковий кодекс України, Закон України "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо детінізації розрахунків у сфері торгівлі і послуг", Закон України "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг" та Закон України "Про захист прав споживачів".

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація норм законопроекту не потребує збільшення видатків з Державного бюджету та не впливатиме на бюджетні показники поточного року.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Прийняття законопроекту сприятиме спрощенню ведення малого бізнесу та податкового адміністрування, зменшенню податкового тиску на суб'єктів господарювання з боку контролюючих органів, створенню умов для детінізації малого бізнесу в Україні та стимулів до нарощування підприємницької активності, бізнес-ініціатив та свобод підприємницької діяльності незалежно від політичної та економічної ситуації, що в цілому забезпечить оздоровлення та посилення конкурентоспроможності економіки України.

Народні депутати України

**Ю. В. Тимошенко (посвід. №162)
та інші**

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Тимошенко Юлія Володимирівна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000EA92280032DE8700
Дійсний до: 07.09.2022 11:19:22

